

یادداشت

در ۶۷ سالگی ملی شدن صنعت نفت

صلاح‌الدین هرسنی

جنبش ملی کردن نفت به رهبری دکتر محمد مصدق دومین جنبش اجتماعی قرن بیستم ایران بود که به رغم پیروزی های در خشان اولیبه با تفرقه داخلی و مداخله خارجی عقیم ماند و به شکست انجامید.مقدمات ملی شدن صنعت نفت به وسیله جبهه ملی فراهم شد جبهه ای که دکتر مصدق رهبری اش را بر عهده داشت و تلاش کرد تا با تصویب پیشنهاد کمیسیون نفت در مجلس روز تاریخی ملی شدن صنعت نفت ایران در اسفند ۱۳۲۹ در لحظه ملت ایران باقی ماند.

مصدق بنا به دلایل اقتصادی- سیاسی و حتی اخلاقی نفت ایران را ملی کرد. از نظر اقتصادی مصدق احساس می کرد که با در آمد نفت می توان تمام نیاز های بودجه را تأمین کرد و نیز باور داشت که می توان با در آمد نفت بر فقر و بیماری و عقب افتادگی فائق شد. در این پندار ها بود که ملی شدن نفت موجب کاهش موقت نفت شد و مصدق به این نتیجه گیری رسید که در چنین شرایطی ایران همانند گذشته اش می شود و چه بهتر از این که نفت بتواند در زیر زمین بماند تا نسلهای آینده از آن استفاده کنند. این راهبرد مصدق موجب شد که ایران برای دوره ای اقتصاد بدون نفت را در پیش بگیرد. بدون تردید رمز موفقیت اقتصاد بدون نفت مصدق در تعدیل و دمساز کردن تجارت خارجی و گسترش میزان تولید داخلی بود.مدلی که می توانست الگویی که برای دولت های بعد شود.

اگر چه الگوی پیشنهادی اقتصاد سیاسی مصدق مورد استفاده دولت های پهلوی دوم قرار نگرفت،اما این انتظار می رفت که دولت های انقلاب اسلامی با توجه به اهداف و آرمان ضد استکباری خود از آن الگو برای پیشبرد فراگرد حیات اقتصادی خود استفاده کنند. هم اینک در آستانه ۶۷ سالگی ملی شدن صنعت الگوی اقتصاد سیاسی دکتر مصدق حلقه مفقوده دولت ها در پیشبرد فراگرد حیات اقتصادی است. امروز در فراگرد حیات اقتصادی نظام مبتنی بر الگوی رانتیسم مطلوبیت بیشتری بر نظام نمایندگی و مالیت داردولاستگی دولت به درآمدهای نفتی و بی نیازی از درآمدهای مالیاتی باعث شد سازمان امور مالیاتی در حاشیه قرار بگیرد.امروز به جهت تخصص در آمد نفت در تأمین وتنظیم بودجه،شاهد اجرای سیاست های نا مطلوب در عرصه اقتصاد هستیم.

قرائن نشان می دهد که دولت سالانه حدود ۴۰ تا ۵۰ میلیارد دلار از درآمدهای ارزی را در بخش واردات هزینه می کند که با توجه به این میزان واردات، تکلیف درآمدهای افسانه‌ای ارزی مشخص است، این به معنای آن است که دولت در قبال فروش نفت،کالا وارد می کند. به واقع فروش منابع زیرزمینی و وارد کردن کالا علاوه بر بیش خور کردن ثروت نسل‌های بعد، باعث رکود و حتی تعطیلی تولیدات داخلی نیز شده است و دولت ها تلاش ندارند که از سیستم مالیات برای تأمین بودجه استفاده کنند.واقعیت آن است که در ۶۷ سالگی ملی شدن صنعت نفت،اقتصاد ایران رابطه وهمبستگی را باانگیک با فروش نفت و در آمد های آن دارد و هر دولتی که بر سر کار آیدبا اتکا به نفت قدرت سیاسی خود را به نمایش می گذارد.

جان سخن آنکه اگر مصدق می دانست که قرار است اخلافتش با فاصله گیری از الگوی او در اقتصاد سیاسی، فراگرد حیات اقتصادی کشور را به جلو ببرد،شاید در ملی شدن نفت نمی کوشید و اجازه می داد که ایران در مدار وابستگی انگلستان بماند. مسئله آن است که از الگوی اقتصاد سیاسی مصدق فقط می توان رُست پوپولیستی اش را در رفتار دولت ها مشاهده کرد و فضای سیاسی و اجتماعی ایران نظیر او و همچنین سلوک و منش اولیوم در سال ۹۵ کمتر خواهد دید.

سر مقاله

خوشی ها و ناخوشی های سال ۹۵

ادامه از صفحه یک

ظهور ترامپ رئیس جمهور آمریکا از حوادث مهم این سال بود. در واقع خاص ترین رئیس جمهور آمریکا در این سال به قدرت رسید. این در حالی بود که ایران در دوران جمهوری اسلامی برای اولین بار در یک موضع خاص، با آمریکا و پنج کشور دیگر توافق نامه امضا کرده بود.

عمر این عهد نامه، به بیش از یک سال نرسیده بود که رئیس جمهوری تندرو، ضد ایرانی و پیش بینی ناپذیر در آمریکا برسر کار آمد. به همین سبب ظهور ترامپ برای ایران نیز مساله بود. البته این ظهور، سوبه های دیگری هم داشت. با مواضع ضد ایرانی ترامپ، همه جناح های کشور بالاخره در یک موضوع همدل و همصدا شدند و همه علیه ترامپ و به دفاع از منافع و امنیت ملی اعلام موضع کردند.این همدلی و انسجام مقابل آمریکا امید در دل دلسوزان انداخت که می توان با این بهانه، گفت و گوی ملی راه انداخت و سوء تفاهم ها را زدود و وقای ملی و همدلی عمومی را تقویت کرد. لذا مواضع خصمانه آمریکا چراغ امید در ایران افروخت!

در این سال اتفاق های سیاسی مهم دیگری نیز افتاد. آیت الله هاشمی ، گنجینه اسرار نظام ساز رحل کوک کرد. او به یقین بعد از امام و رهبری، مهمترین شخصیت جمهوری اسلامی بود. رحلت ناگهانی ایشان، ماه بهت و تأسف همگان شد. تشییع پرشکوه او نیز یکی از بزرگترین تجمعات در ایران بود. با رفتن ایشان، همه بزرگان و دلسوزان کشور، انگشت حسرت گزیند و در واقع رفتن ایشان همه ایران را عزادار کرد. هر چند که این رفتن، حزن آلود بود اما دامنه همدلی در غم هاشمی، چراغ امید دیگری را نیز برافروخت.امید به این که می توان همان وحدتی که زیر تابوت هاشمی به نمایش گذاشته شد در جامعه و در سایر مسائل ملی نیز رخ دهد.

هنوز ملت پیراهن مشکی هاشمی را از تن نکنده بودند که غم دیگری به دلشان نشست. ساختمان پلاسکوی تهران بر سر مجاهدان آتش نشان آوار شد و پریشانی بر سر پریشانی دیگری افتاد!غم آتش نشانان ملی دوباره همه ما را عزادار کرد. این حادثه هر چند چشم و دل همه ایرانیان را سوزاند اما باز هم بارقه ای بود از امید به همدلی! البته پلاسکو نشان داد که ما در بسیاری از مسائل در مرز بحران هستیم فقط هنوز فروز ریخته ایم.

ظهور پدیده گوم‌خوابی و کولبران نیز از مسائلی بود که بر درد ملی افزود و نشان داد که مسائل اجتماعی تا کجا عمیق شده اند.

آمارهای بیکاری، طلاق، بزهکاری و...نیز نشان داد که باید مراقب بود پلاسکوی نظم اجتماعی فرو نریزد.

در واقع، حوادث سال ۹۵ هر چند امیدهایی را زنده کرد اما عمق آسیب پذیری ما را در پاره ای از مسائل نشان داد. سال ۹۵ سال آرام بود. سالی بر اثر اُزیر همدلار! این سال حداقل باید سنسورهای مدیریت ما را روشن کرده باشد.

پدیده گرد و غبار در خوزستان نیز همه ما را آشفته و نگران کرد. اما غبار خوزستان و کولبران کردستان باید دست کم به ما و مسئولین فهمانده باشد که وضعیت، قرمز است. اینکه ملت هنوز امیدوارانه حرکت می کنند باید هم همه ما را شرمنده و همت مان را دو چندان کند.

ما نباید بگذاریم پلاسکوی پلاسکوی اجتماعی حتماً فرو بریزد تا چشم ما باز شود. ما باید همدلی را پیش از آنکه سوالات به مسائل تبدیل شوند و مسائل مرز بحران را رد کنند آغاز کنیم. این مهم‌ترین درس سال ۹۵ است.

همه آن چه در یک سال گذشته بر فضای سیاسی ایران گذشت

سیاست، مدل ۹۵

۷ سال اخیر علیه اصلاحطلبان و محصوران بود. حسن رسولی ادامه داد: در ماه‌های پایانی سال ۹۵، مقدمات خوبی برای حضور نیروهای سیاسی در دو انتخابات بهار سال ۹۶ صورت گرفته است و امید می‌رود همچنان که انتخابات سال ۹۴ ساختار قوه مقننه را به نفع مردم سالاری تغییر داد، در حوزه مدیریت شهری و پارلمان‌های محلی، یعنی شوراهای اسلامی شهر و روستا در سال ۹۶ نیز شاهد این تغییر و جابه‌جایی سیاسی و مدیریتی باشیم. وی با اشاره به انتخابات ریاست‌جمهوری عنوان کرد که تکلیف اصلاح‌طلبان روشن است؛ در تداوم راهبرد تعیین شده سال ۹۲ و مانند سال ۹۴ بناست تا جامعه اصلاح‌طلب ایران به صورت خاوار هنوز ملموس نیست ولی شاخص‌های ملی نشان‌دهنده تسلط دولت بر فضای اقتصاد کلان کشور است. نرخ تورم تک رقمی و ۷۰۰ هزار شغل ایجاد شده، شاخص مناسبی است. در عین حال همچنان رکود اقتصادی و بالا بودن نرخ بیکاری به عنوان معضلات حل نشده حوزه اقتصادی و اجتماعی ایران در پایان سال به چشم می‌خورد. رسولی با اشاره به وقایع سیاسی که در سال ۹۵ شاهد بودیم، خاطر‌نشان کرد: برگزاری مرحله دوم انتخابات مجلس دهم و جبهه‌جایی جایگاه اکثریت و اقلیت و بهبود مناسبات مجلس و دولت، حتی از آرامش و هماهنگی بیشتر میان دو قوه او برای کشور، به ارمان آورده است. در عرصه وحدت ملی، کماکان آثار و عواقب زیان بار ناشی از حوادث پس از انتخابات سال ۸۸، ترمیم نشده است؛ طرح موضوع آشنی ملی توسط حجت‌الاسلام محمد خامنی که کلیات آن مورد تأیید رهبری نیز قرار گرفته، در سال ۹۵ می‌توانست ترمیم کننده این شکاف باشد، که امیدواریم در سال ۹۶ نیز انجام بیفتد. به گفته

علی صوفی، وزیر تعاون دوران اصلاحات سال ۹۵ را از یک طرف سالی خوب می‌داند؛ چراکه مرحله دوم انتخابات مجلس شورای اسلامی را در خود داشت؛ انتخاباتی که مرحله اول آن به نفع اصلاح‌طلبان رقم خورد و در مرحله دوم نیز اصلاح‌طلبان توانستند در مجموع موقعیتی مناسب در مجلس به دست آورند.

باید در شناخت فرد اصلح در انتخابات آتی تلاش ویژه‌ای کنیم

امام جمعه موقت تهران گفت: اندک اندک به زمان انتخابات نزدیک می‌شویم باید در شناخت فرد اصلح تلاش ویژه داشته باشیم چرا که غفلت در این مورد مجازات دارد. آیت‌الله محمدعلی موحدی کرمانی در خطبه‌های این هفته نماز جمعه تهران در ادامه اظهار کرد: باید معیارهای اصلح بودن را شناخت و بر اساس آن رای داد. اگر عمری بود معیارهای فرد اصلح را در آینده خواهیم گفت و وی در بخش دیگری از سخنانش در رابطه با ضرورت وحدت میان دولت و ملت تصریح کرد: وحدت دولت و ملت محبت است. اصابت آسان شود. مبادا فاصله‌ای بین آن‌ها بیفتد. البته زندگی اشرافی صاحبان قدرت آن‌ها را از مردم جدا می‌کند و این فاجعه است. خطیب نماز جمعه این هفته تهران با بیان اینکه باید به کشور خودمان بیاندیشیم گفت: رهبر معظم انقلاب فرموده اند چهار یعنی ایمان و معرفت، قدرت علمی، اقتصاد مقاوم و حفظ عزت ملی عناصر قدرت کشور ما هستند. ایرانی که در دیکتاتوری پهلوی ذلیل آمریکا بود امروز به برکت همین چهار عنصر به قدرت منطبقه تبدیل شده است.

همه آن چه در یک سال گذشته بر فضای سیاسی ایران گذشت

سیاست، مدل ۹۵

روحانی داشتند، بسیاری از نگرانی‌ها برطرف شد. او در ادامه گفت: شایعه دصلاحت روحانی در حال حاضر فروکش کرده و به هر صورت، شورایی عالی سیاست‌گذاری اصلاح‌طلبان آقای روحانی را به عنوان کاندیدای نهایی اعلام کرده؛ اینها همه امیدوار کننده است و امیدواریم در سال ۹۶ که با انتخابات آغاز می‌شود، شاهد پیروزی جدیدی تحت عنوان گام سوم برای اصلاح‌طلبان باشیم.

عقلانیت، تدبیر و همگرایی را به کار گیریم

شهریاتو اماتی، فعال سیاسی اصلاح‌طلب نیز در گفت‌وگو با این‌کار گفت:مهم‌ترین رخداد سیاسی سال ۹۵ را تشکیل پنج‌مین مجلس خبرگان رهبری و دهمین مجلس شورای اسلامی می‌دانم، حضور حداکتری مردم تهران در پای صندوق‌های رای برای تعیین مجلسی معتدل‌تر که نیروهای تندرو درآن جایی نخواهند داشت، وی همچنین معتقد است که خانه احزاب در این سال فعال‌تر عمل کرده و توانستند مجوزهایی را کسب کنند؛ به ویژه مجمع زنان اصلاح‌طلب شهریاتو اماتی با اشاره به تاسیس جبهه «جمنا» خاطر‌نشان کرد: دوستان اصولگرا در سال ۹۵ خیزی به سوی همگرایی برداشتند، این جبهه در حوزه سیاسی اتفاق خوبی بود. نماینده سابق مردم ارومیه در مجلس شورای اسلامی رحلت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی را رخداد دردناک و جبران ناپذیر سال ۹۵ خواند؛ به گفته وی، خلاء وجودی ایشان در سپهر سیاسی کشور، تنها با عقلانیت، تدبیر و همگرایی تمامی جریانات سیاسی بالاخص معتدلین و با کمک مردم پر خواهد شد؛ تفکر اعتدالگرایانه و تحمل سیاسی در کشور با الگو گرفتن از رفتار سیاسی هاشمی رفسنجانی به کار بسته می‌شود و این به نفع کشور است. شهریاتو اماتی همچنین عنوان کرد که بهارسیاسی سال ۹۶ را دو با دو انتخابات مهم آغاز خواهیم کرد؛ امیدوارم که این تدبیر را همه جریانات سیاسی با توجه به شرایط بین‌المللی در نظر بگیرند و کمک کنند تا فضای سیاسی با نشاط و با آرامش داشته باشیم، مردم اعتماد کنند و با حضور حداکثری، اعمال نظر و رای خود را انجام دهند.

مجلسی پویاتر در سال جدید

محمود صادقی، نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی نیز درخصوص آنچه در سال ۹۵ گذشت، گفت:مهم‌ترین رخداد سیاسی از دیدگاه من شکل‌گیری مجلس دهم شورای اسلامی بود. بعد از انتخابات سال ۹۴ و خرداد ۹۵، مجلس با ترکیب کاملاً متفاوتی روی کار آمد و می‌توان آن را از حیث اثرگذاری بر تحولات بعدی مهم‌ترین رخداد سیاسی سال دانست؛ به ویژه تاثیر بر اصلاح روابط میان قوه مجریه و مقننه. به گفته این فعال سیاسی اصلاح‌طلب پس از چالش‌هایی که دولت حسن روحانی با مجلس نهم داشت، مجلس همراهتری هم از جهت تاثیرگذاری و هم مناسبات با هیات دولت شکل گرفت و سبب ادامه داد که مردم انتظار دارند مطالبات‌شان در حوزه‌های مختلف از سوی نمایندگان پیگیری شود. وی با اشاره به هماهنگی‌های میان مجلس و دولت یادآور شد که اصلاح لایحه بودجه ۹۵ با بحث مربوط به وزرای استیضاح شده از جمله این تعاملات است.

به گفته صادقی، ۹ ماه از عمر مجلس دهم گذشته و ملت در سال جدید انتظار دارند که نیروهای تازه به عرصه آمده با توجه به تجربیات خود در ماه‌های گذشته، مجلس موثرتری داشته باشند. محمودصادقی همچنین عنوان کرد که انتخابات ریاست‌جمهوری و شورای شهر در سال ۹۶ قطعاً تحولی عظیم خواهد بود.

نامه ۴ نماینده اصلاح‌طلب مجلس به رئیس‌جمهوری درباره بازداشت برخی فعالان رسانه‌ای

به بر خوردها و رویکردهای دوگانه در کشور پایان دهید

کدامین منطق صورت گرفته و با چه تحلیلی دستگیری این افراد قابل توجیه است و بی گمان چنین اقداماتی اسباب یاهه سرایی دشمنان این آب و خاک را مهیا کرده و در اصل فرصت و بهانه به دست دشمنان سرزمین‌مان خواهد داد.

سوم- تمامی افراد دستگیر شده به‌نحوی روزنامه‌نگاران، فعالان سیاسی-مدنی نزدیک به دولت یا مسئولان اداره کاتال‌های تلگرامی اصلاح‌طلب و اعتدال‌گرا و حامیان دولت هستند و این در حالی است که مدیران کاتال‌های تلگرامی مخالف دولت کاملاً آزاد بوده و با انواع روش‌ها و با توسل به تهمت، دروغ و جعل و تبلیغات منفی، در حال تخریب وجهه دولت شما هستند. ضمن حمایت از آزادی تمامی اصحاب رسانه ائم از اصلاح‌طلب و اصولگرا، خواستار پایان دادن به برخوردها و رویکردهای دو گانه در کشورهستیم.

چهارم- آنچه در این ماجرا انتظاری می‌توان داشت اجرای بی‌کم و کاست قانون اساسی در صورت انجام امر توسط وزارت اطلاعات پاسخگویی آن وزارت محترم و شفاف سازی لازم برای انجام ملت شریف ایران می‌باشد و در صورت انجام آن توسط سایر نهادهایی شک انتظار عدم مداخله نهادهای دیگر در امور مرتبط با وزارت اطلاعات و تأمین حقوق شهروندی برای همه فعالان سیاسی و رسانه‌ای است. طبعاً ما مطابق قانون اساسی، رئیس جمهوری را مسئول اجرا شدن قانون اساسی می‌دانیم و از جنابعالی انتظار داریم که برای اجرای قانون و تأمین حقوق افراد و فعالان رسانه‌ای وارد عمل شوید و ضمن تذکرات لازم به مسبین امر ، همه توان خود را برای آزادی افراد دستگیر شده و تأمین امنیت آنان در فعالیت رسانه‌ای با کار بگیرید.

پنجم- اینجانبان به عنوان نمایندگان مجلس شورای اسلامی که در راس امور است، در مرحله اول از جنابعالی انتظار حل این مشکل را داریم و اگر در این زمینه اقدامی

مافی تشریح کرد

جزییات فرآیند بررسی صلاحیت کاندیداهای انتخابات شوراها

به نداشتن مشکل تأییدات صورت گرفت این افراد مجوز حضور در انتخابات را پیدا می‌کنند.نماینده مردم تهران با اشاره به اینکه مَر قانون مد نظر هیات های ۴ گانه از جایگاه رفیع و بالایی برخوردار هستند و تأیید صلاحیت های صورت گرفته مطمئناً با نظر همه جانبه صورت می‌گیرد.اظهار کرد: این مراکز عبدانتز در وزارت اطلاعات، دادگستری، نیروی انتظامی و ثبت احوال که فقط سوابق را اعلام می‌کنند؛ مثلاً قوه قضائیه اعلام می‌کند که فردی محکومیت دارد یا نه، چون همه نوع محکومیتی دلیل رد صلاحیت نیست، وی افزود: پس از اعلام نظر مراکز چهار گانه، پرونده کاندیداهای در هیئت اجرایی شهرستان‌ها بررسی خواهد شد و پس از بررسی سوابق در هیئت نظارت شهرستان‌ها و فرمانداری‌ها رد یا

